శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ఏకాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీభగవానువాచ
బద్ధో ముక్త ఇతి వ్యాఖ్యా గుణతో మే న వస్తుతః।
గుణస్య మాయామూలత్వాన్న మే మోక్షో న బంధనం ॥ **1** ॥

శోకమోహౌ సుఖం దుఃఖం దేహాపత్తిశ్చ మాయయా।
స్వప్నో యథాఽఽత్మనః ఖ్యాతిః సంసృతిర్న తు వాస్తవీ ॥ **2** ॥

విద్యావిద్యే మమ తనూ విద్ధ్యుద్ధవ శరీరిణాం।
మోక్షబంధకరీ ఆద్యే మాయయా మే వినిర్మితే ॥ **3** ॥

ఏకస్యైవ మమాంశస్య జీవస్యైవ మహామతే।
బంధోఽస్యావిద్యయానాదిర్విద్యయా చ తథేతరః ॥ **4** ॥

అథ బద్ధస్య ముక్తస్య వైలక్షణ్యం వదామి తే।
విరుద్ధధర్మిణోస్తాత స్థితయోరేకధర్మిణి ॥ **5** ॥

సుపర్ణావేతౌ సదృశౌ సఖాయౌ
యదృచ్ఛయైతౌ కృతనీడౌ చ వృక్షే।
ఏకస్తయోః ఖాదతి పిప్పలాన్న -
మన్యో నిరన్నోఽపి బలేన భూయాన్ ॥ **6** ॥

ఆత్మానమన్యం చ స వేద విద్వా -
నపిప్పలాదో న తు పిప్పలాదః।
యోఽవిద్యయా యుక్ స తు నిత్యబద్ధో
విద్యామయో యః స తు నిత్యముక్తః ॥ **7** ॥

దేహస్థోఽపి న దేహస్థో విద్వాన్ స్వప్నాద్ యథోత్థితః।
అదేహస్థోఽపి దేహస్థః కుమతిః స్వప్నదృగ్ యథా ॥ **8** ॥

ఇంద్రియైరింద్రియార్థేషు గుణైరపి గుణేషు చ।
గృహ్యమాణేష్వహంకుర్యాన్న విద్వాన్ యస్త్వవిక్రియః ॥ **9** ॥

దైవాధీనే శరీరేఽస్మిన్ గుణభావ్యేన కర్మణా।
వర్తమానోఽబుధస్తత్ర కర్తాస్మీతి నిబధ్యతే ॥ **10** ॥

ఏవం విరక్తః శయనే ఆసనాటనమజ్జనే।
దర్శనస్పర్శనఘ్రాణభోజనశ్రవణాదిషు ॥ **11** ॥

న తథా బధ్యతే విద్వాంస్తత్ర తత్రాదయన్ గుణాన్।
ప్రకృతిస్థోఽప్యసంసక్తో యథా ఖం సవితానిలః ॥ **12** ॥

వైశారద్యేక్షయాసంగశితయా ఛిన్నసంశయః।
ప్రతిబుద్ధ ఇవ స్వప్నాన్నానాత్వాద్ వినివర్తతే ॥ **13** ॥

యస్య స్యుర్వీతసంకల్పాః ప్రాణేంద్రియమనోధియాం।
వృత్తయః స వినిర్ముక్తో దేహస్థోఽపి హి తద్గుణైః ॥ **14** ॥

యస్యాత్మా హింస్యతే హింస్రైర్యేన కించిద్ యదృచ్ఛయా।
అర్చ్యతే వా క్వచిత్తత్ర న వ్యతిక్రియతే బుధః ॥ **15** ॥

న స్తువీత న నిందేత కుర్వతః సాధ్వసాధు వా।
వదతో గుణదోషాభ్యాం వర్జితః సమదృఙ్మునిః ॥ **16** ॥

న కుర్యాన్న వదేత్ కించిన్న ధ్యాయేత్ సాధ్వసాధు వా।
ఆత్మారామోఽనయా వృత్త్యా విచరేజ్జడవన్మునిః ॥ **17** ॥

శబ్దబ్రహ్మణి నిష్ణాతో న నిష్ణాయాత్ పరే యది।
శ్రమస్తస్య శ్రమఫలో హ్యధేనుమివ రక్షతః ॥ **18** ॥

గాం దుగ్ధదోహామసతీం చ భార్యాం
దేహం పరాధీనమసత్ప్రజాం చ।
విత్తం త్వతీర్థీకృతమంగ వాచం
హీనాం మయా రక్షతి దుఃఖదుఃఖీ ॥ **19** ॥

యస్యాం న మే పావనమంగ కర్మ
స్థిత్యుద్భవప్రాణనిరోధమస్య।
లీలావతారేప్సితజన్మ వా స్యాద్
వంధ్యాం గిరం తాం బిభృయాన్న ధీరః ॥ **20** ॥

ఏవం జిజ్ఞాసయాపోహ్య నానాత్వభ్రమమాత్మని।
ఉపారమేత విరజం మనో మయ్యర్ప్య సర్వగే ॥ **21** ॥

యద్యనీశో ధారయితుం మనో బ్రహ్మణి నిశ్చలం।
మయి సర్వాణి కర్మాణి నిరపేక్షః సమాచర ॥ **22** ॥

శ్రద్ధాలుర్మే కథాః శృణ్వన్ సుభద్రా లోకపావనీః।
గాయన్ననుస్మరన్ కర్మ జన్మ చాభినయన్ ముహుః ॥ **23** ॥

మదర్థే ధర్మకామార్థానాచరన్ మదపాశ్రయః।
లభతే నిశ్చలాం భక్తిం మయ్యుద్ధవ సనాతనే ॥ **24** ॥

సత్సంగలబ్ధయా భక్త్యా మయి మాం స ఉపాసితా।
స వై మే దర్శితం సద్భిరంజసా విందతే పదం ॥ **25** ॥

ఉద్ధవ ఉవాచ
సాధుస్తవోత్తమశ్లోక మతః కీదృగ్విధః ప్రభో।
భక్తిస్త్వయ్యుపయుజ్యేత కీదృశీ సద్భిరాదృతా ॥ **26** ॥

ఏతన్మే పురుషాధ్యక్ష లోకాధ్యక్ష జగత్ప్రభో।
ప్రణతాయానురక్తాయ ప్రపన్నాయ చ కథ్యతాం ॥ **27** ॥

త్వం బ్రహ్మ పరమం వ్యోమ పురుషః ప్రకృతేః పరః।
అవతీర్ణోఽసి భగవన్ స్వేచ్ఛోపాత్తపృథగ్వపుః ॥ **28** ॥

శ్రీభగవానువాచ
కృపాలురకృతద్రోహస్తితిక్షుః సర్వదేహినాం।
సత్యసారోఽనవద్యాత్మా సమః సర్వోపకారకః ॥ **29** ॥

కామైరహతధీర్దాంతో మృదుః శుచిరకించనః।
అనీహో మితభుక్ శాంతః స్థిరో మచ్ఛరణో మునిః ॥ **30** ॥

అప్రమత్తో గభీరాత్మా ధృతిమాంజితషడ్గుణః।
అమానీ మానదః కల్పో మైత్రః కారుణికః కవిః ॥ **31** ॥

ఆజ్ఞాయైవం గుణాన్ దోషాన్ మయాఽఽదిష్టానపి స్వకాన్।
ధర్మాన్ సంత్యజ్య యః సర్వాన్ మాం భజేత స సత్తమః ॥ **32** ॥

జ్ఞాత్వాజ్ఞాత్వాథ యే వై మాం యావాన్ యశ్చాస్మి యాదృశః।
భజంత్యనన్యభావేన తే మే భక్తతమా మతాః ॥ **33** ॥

మల్లింగమద్భక్తజనదర్శనస్పర్శనార్చనం।
పరిచర్యా స్తుతిః ప్రహ్వగుణకర్మానుకీర్తనం ॥ **34** ॥

మత్కథాశ్రవణే శ్రద్ధా మదనుధ్యానముద్ధవ।
సర్వలాభోపహరణం దాస్యేనాత్మనివేదనం ॥ **35** ॥

మజ్జన్మకర్మకథనం మమ పర్వానుమోదనం।
గీతతాండవవాదిత్రగోష్ఠీభిర్మద్గృహోత్సవః ॥ **36** ॥

యాత్రా బలివిధానం చ సర్వవార్షికపర్వసు।
వైదికీ తాంత్రికీ దీక్షా మదీయవ్రతధారణం ॥ **37** ॥

మమార్చాస్థాపనే శ్రద్ధా స్వతః సంహత్య చోద్యమః।
ఉద్యానోపవనాక్రీడపురమందిరకర్మణి ॥ **38** ॥

సమ్మార్జనోపలేపాభ్యాం సేకమండలవర్తనైః।
గృహశుశ్రూషణం మహ్యం దాసవద్ యదమాయయా ॥ **39** ॥

అమానిత్వమదంభిత్వం కృతస్యాపరికీర్తనం।
అపి దీపావలోకం మే నోపయుంజ్యాన్నివేదితం ॥ **40** ॥

యద్ యదిష్టతమం లోకే యచ్చాతిప్రియమాత్మనః।
తత్తన్నివేదయేన్మహ్యం తదానంత్యాయ కల్పతే ॥ **41** ॥

సూర్యోఽగ్నిర్బ్రాహ్మణో గావో వైష్ణవః ఖం మరుజ్జలం।
భూరాత్మా సర్వభూతాని భద్ర పూజాపదాని మే ॥ **42** ॥

సూర్యే తు విద్యయా త్రయ్యా హవిషాగ్నౌ యజేత మాం।
ఆతిథ్యేన తు విప్రాగ్ర్యే గోష్వంగ యవసాదినా ॥ **43** ॥

వైష్ణవే బంధుసత్కృత్యా హృది ఖే ధ్యాననిష్ఠయా।
వాయౌ ముఖ్యధియా తోయే ద్రవ్యైస్తోయపురస్కృతైః ॥ **44** ॥

స్థండిలే మంత్రహృదయైర్భోగైరాత్మానమాత్మని।
క్షేత్రజ్ఞం సర్వభూతేషు సమత్వేన యజేత మాం ॥ **45** ॥

ధిష్ణ్యేష్వేష్వితి మద్రూపం శంఖచక్రగదాంబుజైః।
యుక్తం చతుర్భుజం శాంతం ధ్యాయన్నర్చేత్ సమాహితః ॥ **46** ॥

ఇష్టాపూర్తేన మామేవం యో యజేత సమాహితః।
లభతే మయి సద్భక్తిం మత్స్మృతిః సాధుసేవయా ॥ **47** ॥

ప్రాయేణ భక్తియోగేన సత్సంగేన వినోద్ధవ।
నోపాయో విద్యతే సధ్ర్యఙ్ ప్రాయణం హి సతామహం ॥ **48** ॥

అథైతత్ పరమం గుహ్యం శృణ్వతో యదునందన।
సుగోప్యమపి వక్ష్యామి త్వం మే భృత్యః సుహృత్ సఖా ॥ **49** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం
సంహితాయాం ఏకాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥